

زمان ارزیابی دانشگاه‌های ژاپن فرا رسیده است

نهادهای آموزشی را ممکن سازد، وجود ندارد و نتایج نیز به ندرت به طور عمومی اعلام و در موارد اندکی نیز نتایج این ارزیابیها به تغییرات قابل ملاحظه‌ای منجر می‌شود. به نظر می‌رسد انگیزه اصلی این ارزیابیها نیز جلب طرحهای جدید باشد نه ارزیابی نقاط ضعف و قوت.

زمان مساعد برای ایجاد تغییرات فرارسیده است. آقای «آریما» که هودار جدی بازرسی خارجی دانشگاههاست، به عنوان رئیس وزارت آموزش و پرورش که بر دانشگاهها نظارت می‌کند و همچنین رئیس آژانس علم و تکنولوژی منصوب شده است، هر دو سازمان در سال ۲۰۰۱ تأسیس می‌شوند. کارکنان آژانس علم و تکنولوژی نیاز به بازرسی خارجی دانشگاهها را بیش از همکارانشان در وزارت آموزش و پرورش درک می‌کنند. وزارت آموزش و پرورش بیشتر مایل به ارزیابی درونی دانشگاهها از سوی خود اساتید هستند.

در درازمدت، کارشناسان دولتی باید ارزش پول را دریابند و ژاپن خود را در موقعیتی می‌یابد که علوم در آن باید به طور فزاینده‌ای توسط خارجیا ارزیابی شود. این الزام خارجی و فشار ناشی از بعضی اصلاح طلبان، تغییراتی پدید می‌آورد که گریزی از آن نیست. جامعه دانشگاهی باید سازگاری با این وضعیت را بیاموزد نه اینکه از آن چشم‌پوشی کند. اگر ژاپن در پی آن است تا خودمختاری بیشتری به دانشگاهها بدهد، باید چنین روالی را پذیرا شود.

■ مترجم: طه فاضلی

مأخذ:

Nature, Vol 397, 4 Feb.1999, p. 371

ارزیابی در ژاپن، بالاخص در عرصه دانشگاه که اساتید موقعیت مسلط را دارا هستند، مفهومی بیگانه است. از این رو اعضای دانشکده‌ها در برابر ارزیابی طرحها در دانشکده‌ها به طور جدی مقاومت می‌کنند.

دانشگاهها برای بقا نیازمند رقابت هستند. بخش فزاینده‌ای از این رقابت به تحقیقات مربوط می‌شود، جایی که خواهانخواه بررسیهای سازمانهای ثالث عملکرد دانشگاهها را آشکار خواهند کرد. به علاوه درحالی که دولت ژاپن با وجود رکود اقتصادی، در علم سرمایه‌گذاری می‌کند، بخشهای دولتی خواهان جهت‌دهی علم به سوی نیازمندیهای اجتماعی - اقتصادی هستند.

رونند جاری خطرناک است و دانشگاههای ژاپن نباید به امید وضعیتی بهتر باشند. بلکه باید با آنچه از رویارویی با آن ناگزیرند، مواجه شوند و در خصوص استقرار نظامی ملی برای ارزیابی تحقیقات که در آن آزادیهای آکادمیک لحاظ شده باشد، دست به ابتکار زنند. الگوهای فراوانی برای این کار وجود دارد، فقط باید آنها را فرا گرفت و به خانه آورد. سنگاپور و هنگ کنگ در این زمینه بسیار پیشرفته‌اند.

از سال ۱۹۹۳، ارزیابی دانشگاهها به صورتی موضعی و پراکنده و پس از آنکه «آکیوآریما» وزیر فعلی آموزش و پرورش، گروهی از متخصصان خارجی را مسئول ارزیابی دانشکده فیزیک دانشگاه توکیو کرد، آغاز شد. اما چنین بازرسیهای اندک و در فواصل زمانی طولانی انجام می‌شوند. از هیچ الگوی سازگاری نیز استفاده نمی‌شود. هیچ سیستمی که مقایسه میان